

УДК 615.014.2:621.792.053:616.314

**РОЗРОБКА СКЛАДУ АДГЕЗИВНОГО ЗАСОБУ
ДЛЯ ФІКСАЦІЇ ПОВНИХ ЗНІМНИХ ЗУБНИХ ПРОТЕЗІВ***Реброва О.Д., Маслій Ю.С.***Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна**

Вступ. Повна відсутність зубів – не просто косметична, а й серйозна медична проблема. Згідно зі статистикою, в Україні більше половини людей похилого віку страждають від втрати зубів. Нерідко ця проблема настає задовго до старості – через травми, захворювання або недостатній догляд за зубами [5]. Надійним і найбільш поширеним способом відновлення дефектів зубного ряду на сьогодні є знімне протезування. Однак, при використанні протезів пацієнти з повною відсутністю зубів відчувають масу незручностей – як при прийомі їжі, так і при розмові. Головним недоліком є складність забезпечення надійної фіксації протезів у ротовій порожнині. Додатковим негативом виступає психологічний дискомфорт. Крім того, у деяких випадках використання знімних протезів, особливо під час адаптації до них, може спричинити зменшення кісткової тканини та травмування слизової оболонки: виникає запалення, кровотечія, утворення виразок та ін., що перешкоджає нормальній фіксації протезів у порожнині рота, призводить до болісних відчуттів та знижує якість життя пацієнтів [4]. Саме тому під час носіння знімних зубних протезів застосовуються спеціальні засоби, які поліпшують силу адгезії протеза до тканин протезного ложа та запобігають потраплянню їжі під нього [3, 4].

Втім, більшістю адгезивних засобів (АЗ) вирішуються лише проблеми фіксації знімного протеза, при цьому практично не враховується терапевтична дія, напр., антисептична, необхідна для повного знищення патогенної мікрофлори, у тому числі і грибкових мікроорганізмів, що підсилюють запалення слизової оболонки [5]. Тому актуальним є включення до складу АЗ активних фармацевтичних інгредієнтів (АФІ) з протимікробною, антисептичною, протизапальною, кровоспинною, знеболювальною та регенеруючою дією.

Мета дослідження. Вибір АФІ та адгезивного агента у складі нового АЗ для фіксації повних знімних зубних протезів.

Методи дослідження. Проведення аналізу наукової літератури з метою вибору раціональних діючих і допоміжних речовин до складу адгезивного засобу. Як АФІ були розглянуті виключно компоненти рослинного походження.

Основні результати. У стоматологічній практиці великим попитом користуються лікарські засоби з включенням АФІ природнього походження. Найчастіше для цього використовується лікарська рослинна сировина (ЛРС) або витяги з неї. Найрозповсюдженішою ЛРС у складі стоматологічних препаратів є ромашка, айр, нагідки, кропива, солодка, алое, шавлія та ін. [5, 6]. Крім того, часто застосовують ефірні олії різних рослин, що мають гарні антимікробні та обволікаючі властивості, завдяки чому добре проникають у структуру ясен, лікують запалення і загоюють дрібні рани [5, 6]. У складі АЗ, присутніх на вітчизняному фармацевтичному ринку, наявні ефірні олії насіння геліантуса та чайного дерева [2].

На підставі літературних даних свій вибір ми зупинили на ефірній олії шавлії. Завдяки біологічно активним речовинам, які входять до її складу, а саме фітонцидам, вітамінно-мінеральному комплексу, смолам, кислотам, в'язучим та аромокомпонентам, вона не тільки дезодорує ротову порожнину, роблячи дихання свіжим, але і відновлює захисні властивості епітелію, прискорює регенерацію, зменшує тканинну рихлість і проникність, створює на слизовій найтоншу плівку, захищаючи від бактеріального проникнення, пом'якшує і знеболює слизову, знижує її кровоточивість [1, 6].

Проаналізувавши АЗ за складом встановлено, що як адгезивні агенти використовують водорозчинні полімери: сополімери полівінілметилового ефіру і малеїнового ангідриду (ПВМ/МА), альгінат натрію, різні похідні целюлози та ін. [2, 3]. Свій вибір ми зупинили на модифікованій натрієво-кальцієвій солі метилвінілового ефіру / малеїнової кислоти під торговою назвою OraRez® MS (Китай), що є біосумісним водорозчинним полімером з гарними мукоадгезивними властивостями. Завдяки власній двовалентній природі кальцій діє як агент, який зшиває ланцюги малеїнової кислоти всередині полімеру, у результаті чого підвищується міцність зчеплення, в'язкість і мукоадгезія матеріалу та сповільнюється швидкість його розчинення, що особливо підходить для довготривалих клейких матеріалів [7].

Висновки. Отже, на підставі проведеного аналізу як АФІ у складі нового адгезивного засобу, що розробляється, була обрана ефірна олія шавлії, а як адгезивний компонент – OraRez® MS, що забезпечить комплексну терапевтичну дію на тканини протезного ложа, гарну фіксуючу властивість АЗ та скорочення періоду адаптації до повних знімних зубних протезів.

Список літератури

1. Амінова М. З. Антибактеріальні та протизапальні властивості лікарської рослини шавлія / М. З. Амінова, І. Д. Кароматов // Біологія та інтегративна медицина. – 2018. – № 27. – С. 41–55.
2. Компендиум: лекарственные препараты. URL: <http://compendium.com.ua>.
3. Кузнецова Є. Д. Застосування сучасних адгезивних систем в клінічній стоматології / Є. Д. Кузнецова // Молодий вчений. – 2019. – № 44. – С. 143–147.
4. Сучасні аспекти ортопедичного лікування пацієнтів з повною адентією повними знімними пластинковими протезами / І. В. Янішен, А. В. Доля, Т. А. Лалетіна, Р. В. Кузнецов, Л. Г. Салія // Вісник проблем біології та медицини. – 2016. – № 134. – С. 32–39.
5. Фармакотерапія захворювань слизової оболонки порожнини рота і тканин пародонта: навчальний посібник (ВНЗ IV р. а.) / А. В. Борисенко, М. Ф. Данилевський, М. А. Мохорт та ін.; за ред. А. В. Борисенка. – Київ : Медицина, 2018. – 504 с.
6. Флейшер Г. М. Фитотерапия в стоматологии / Г. М. Флейшер. – Москва : Изд-во «Издательские решения», 2017. – 249 с.
7. Ulmer H. Полимеры Воai NKY Pharmaceuticals Ltd. / H. Ulmer, H. Ключева // Фармацевтические технологии и упаковка. – 2016. – № 2. – С. 36–40.